

GLOBALNE A INTEGRAČNÉ SÚRADNICE REDEFINÍCIE FUNKCIÍ ŠTÁTU

Dr. h. c. prof. Ing. Milan Šikula, DrSc.

Seminár NEWTON College
65 rokov podpisu prvej integračnej zmluvy: Má EÚ budúcnosť?

Brno

8. apríl 2016

-
- Od 80. r. ideologicky jedna z najdeformovanejších, účelovo silno dezinterpretovaných kategórií a jednou v praxi najviac zneužívaných inštitúcií
 - Doterajší priebeh globálnej krízy – nielen zásadne spochybnil pokrivené koncepty štátu, odhalil dlhodobú neudržateľnosť protikrízových opatrení, ale zároveň nastolil kvalitatívne nové nároky a výzvy na ponímanie štátu a adaptáciu jeho funkcií
 - Pre správne pochopenie ich hĺbky a závažnosti je potrebné ich vidieť ako ďalší historický civilizačný posun vo vývinových adaptačných metamorfózach charakteru štátu a jeho fungovania

Cieľ prezentácie

- Argumentovať historickú podmienenosť štátu, načrtnúť vývinové metamorfózy jeho funkcií
- Zdôrazniť, že v rámci celkového dlhodobého vývoja štát hral a hrá mimoriadne dôležitú a v mnohom rastúcu úlohu vo vývoji spoločnosti a vyvrátiť jeho neoliberálne dezinterpretácie
- Prispieť k argumentácii, že aj v súčasných prevratne sa meniacich podmienkach, v globálnych a integračných súradniciach sa formujú kvalitatívne nové nároky a výzvy na redefiníciu a zodpovedajúcu adaptáciu funkcií štátu, štát zostáva kľúčovým rámcom zvládania civilizačných zmien

Náčrt historickej retrospektívy adaptačných metamorfóz vývoja štátu

- Ako organizačno-inštitucionálna forma usporiadania spoločnosti – územie, obyvateľstvo a mocensko-správny aparát – 6 000 rokov
- Pojem štát od 16. stor., základy národného štátu 1648 – Münster-Osnabrück zmluvy (nielen dočasný mier), Konceptia národného štátu a medzištátneho systému
- 300 rokov do prelomu 70. a 80. rokov – predglobalizačná etapa
- 20. storočie – výrazný nárast úlohy štátu v ekonomike 4-násobné zvýšenie prerozdelenia, v priemere VKŠ z 12% na 46% podielu na HDP
- 1. a 2. svetová vojna a Veľká hospodárska kríza – Keynesovská revolúcia – stabilizačná a regulačná, redistribučná a alokačná funkcia
- „Zlaté“ 50. a 60. roky, prelom 70., 80. rokov – koniec predglobalizačnej etapy

Globalizácia a hlboké premeny štátu

- 70. roky – ropné šoky AP technologická revolúcia – čas a priestor „bezbarierové“ globálne podnikanie
- Vytvorili sa podmienky pre intenzívny nástup globalizácie v 80. 90. rokoch
- Globalizácia spôsobila prevratné inštitucionálne zmeny – štát a TNK
- TNK sa stali kľúčovými aktérmi globálneho diania, vysokokoncentrovaná moc kombinovaná s celoplanetárnou pohyblivosťou a flexibilitou komplexu – účinný tlak na prevzatie sociálnych a environmentálnych nákl.
- Odpútavanie ekonomickej moci od štátu, z tvorcu na účastníka súťaže
- V skutočnosti sa zakladali podmienky pre frontálny útok na sociálnu sféru a odbúravanie rôznych podôb sociálneho štátu

Hyperglobalizácia – akcelérátor zostrovania systémovo – transformačného charakteru krízy

- Ropná a potravinová kríza, APa
- Nástup technologickej a inovačnej revolúcie, predovšetkým IKT vznikli predpoklady k vytvoreniu celoplanetárneho on-line podnikania
- Reálne využitie vyžadovalo odbúrať inštitucionálne prekážky fungovania štátov
- Obrovský tlak TNK a globálnych inštitúcií na liberalizáciu a dereguláciu a presadenie „bezbariérového“ priestoru pre globálne fungovanie kapitálu
- „Vedeckú fundáciu“ – neoliberálny friedmanovský koncept trhového fundamentalizmu – doktrína – Washingtonský konsenzus
- Hlboká kvalitatívna inštitucionálna zmena v relácii štát – TNK, v tvorbe pravidiel sa obrátil „pomer“ síl – globalizovaný kapitál získal pozíciu vynucovať ústupky od štátu omnoho väčšiu ako štát k vynucovaniu ústupkov od TNK. Závislosť politických strán od peňazí a od TNK enormne vzrástla, privatizácia funkcií štátu
- Neriešiteľná trilema – hyperglobalizácia, suverénny štát, demokracia (Rodrik)
- J. Stiglitz – globálne vládnutie bez globálnej vlády

Štruktúra kľúčových aktérov globálneho vládnutia

- Mnohorozmernosť globálneho vládnutia našla odraz v prístupoch k vymedzeniu jeho hlavných aktérov, prekvapujúce a zreálňujúce dešifrovanie Stiglitzovej tézy z vecne-obsahového i časového hľadiska
- M. Moriss – kartel súkromných bánk
- D. Rothkopf – supertrieda, najdetailnejšia špecifikácia cca 6000 príslušníkov globálnej elity
- Vitali, Glattfelder, Batison – superkorporácia – gigantická databáza 37 mil. korporácií a finančných spoločností, vzájomné prepojenia „zahusťovanie“ v 3 krokoch – 147 neoficiálny fin. konglomerát
- Y. Varoufakis – 2 stratégie USA – od vzniku BW a po rozpade BW
- Spoločný znak – určujúci aktéri sú v bankovej a finančnej sfére
- Finančná elita – najmocnejšia z najmocnejších, najrýchlejšie sa globalizovala, najviac podieľala, najrýchlejšie sa zbavila regulačných okovov štátu a najvýdatnejšie profitovala v „bezbariérovom“ globálnom priestore

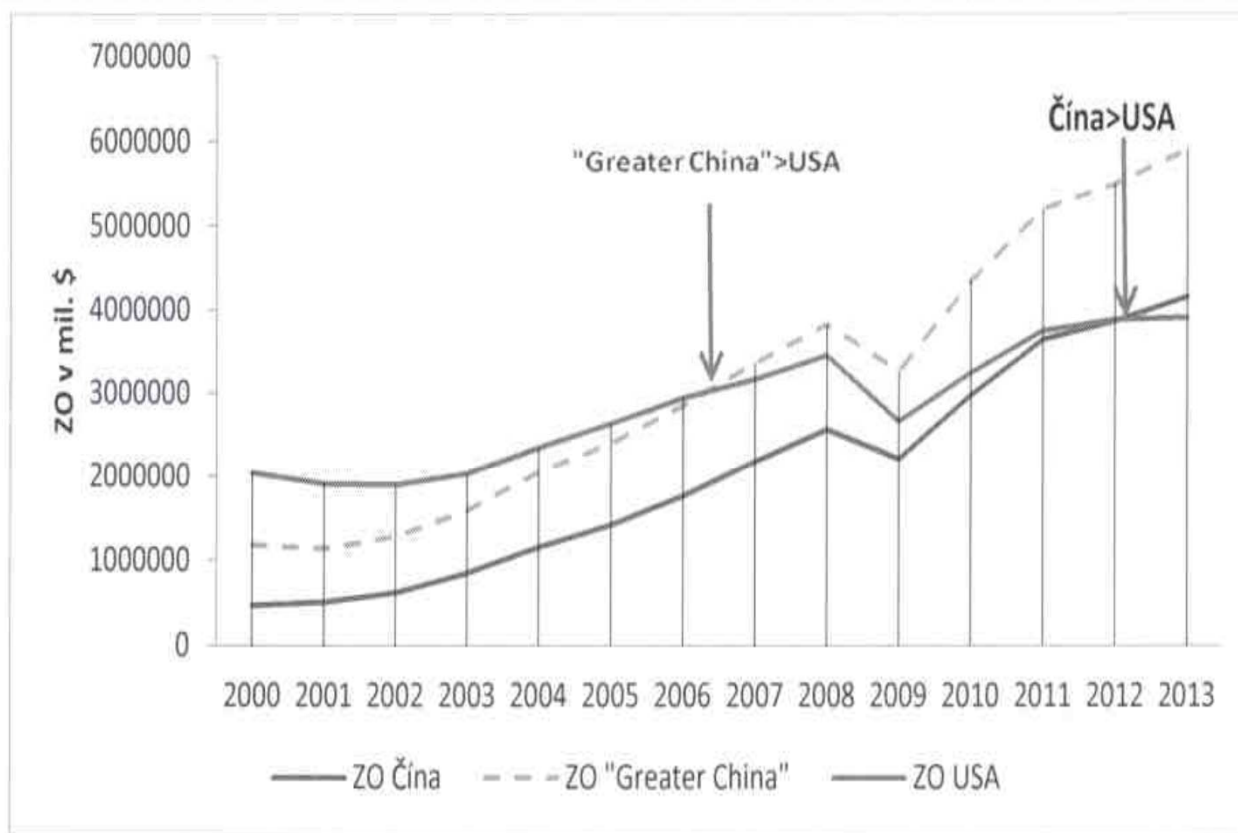
Genéza globálneho vládnutia bez globálnej vlády

- Stiglitzova idea a analýzy procesu globalizácie
- Užitočnosť historického pohľadu
- Cielené presadzovanie globálneho vládnutia pomocou peňazí má dva hlavné medzníky, vznik FED-u a BW
- Problematický vznik FED-u (1913), jeho charakter a ciele, ovládnutie bankového sektoru a ekonomiky USA a svetovej ekonomiky (Warburg)
- Problematický vznik BW (Dvite, Keynes)
- Hlavný aktér - kartel súkromných bánk FED – jeho určujúci vplyv na vládu USA, kongres a nimi ovládanie inštitúcie (SB, MMF, WTO) spôsobil. Že ako dominantný aktér globálneho vládnutia unipolárnom systéme boli do globálnej krízy USA

Globálna kríza a bod zlomu v globálnom vládnutí

- V čase keď hlavnú pozornosť na seba pútala globálna kríza, prebiehal zdanlivo nenápadný no zásadný proces prerozdelenie globálnej ekonomickej a politickej moci a vplyvu
- V priebehu niekoľkých rokov, 2008 – 2013 sa obrátil pomer síl meraný podielom na svetovom HDP v PPP (v %)
 - podiel rozvinutých klesol z 55,1 na 43,2
 - podiel novindustrializovaných a rozvojových stúpol z 44,9 na 56,8
 - podiel USA klesol z 20,8 na 16,5
 - podiel Číny vzrástol z 11,5 na 15,8; v súčasnosti je už väčší než v USA
- Táto kvantitatívna zmena priniesla bod zlomu, ktorým sa začala transformácia unipolárneho systému globálneho vládnutia na multipolárny

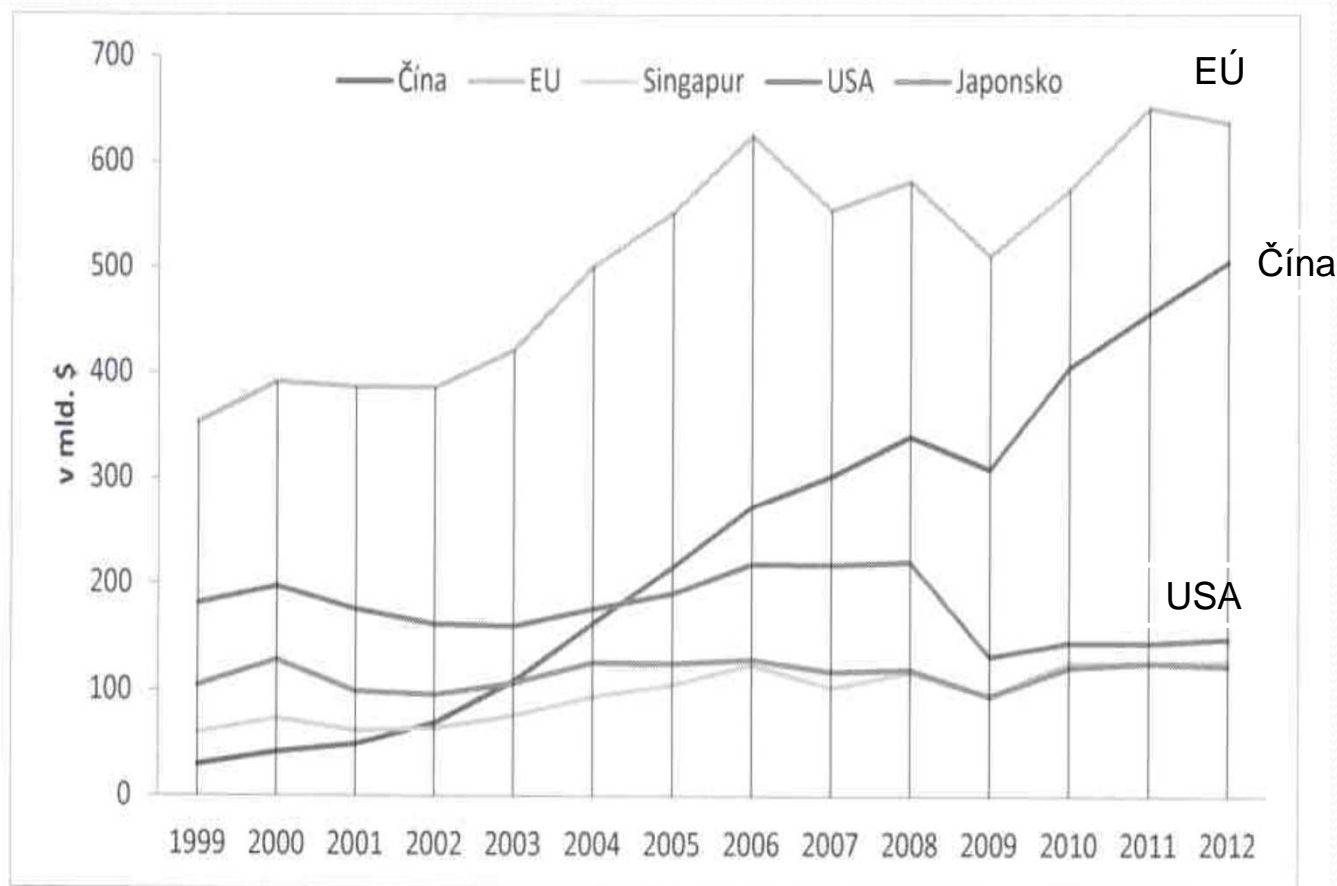
**Graf 1: Porovnanie medzinárodného obchodu s tovarmi Greater China – USA
(1980 – 2013, mil. \$)**

Prameň: Spracované autorom na základe údajov UNCTAD Statistics, 2015

Poznámka: tzv. Greater China – Hongkong, Singapur, Taiwan.

Graf 2: Vývoj exportu high-tech produktov vo vybraných štátoch (1999 – 2012, v mld. \$)

Prameň: Spracované autorom na základe údajov World Bank Development Indicators, 2014

Tabuľka: Podiel exportu high-tech jednotlivých krajín na globálnom exporte high-tech

	2000	2005	2010	2012	2030*
Čína	3,60 %	13,60 %	22,38 %	25,62 %	51,50 %
EU	33,75 %	34,80 %	32,31 %	32,26 %	12,80 %
Singapur	6,37 %	6,65 %	7,14 %	6,50 %	4,50 %
USA	17,02 %	12,01 %	8,18 %	7,54 %	6,60 %
Japonsko	11,11 %	7,90 %	6,68 %	6,25 %	4,00 %

*odhad na rok 2030 podľa údajov HSBC, 2014.

Prameň: Spracované autorom na základe údajov World Bank Development Indicators, 2014.

Kreovanie predpokladov multipolárnej podoby globálneho vládnutia

- Formovanie multipolárnej podoby globálneho vládnutia znamená zásadnú transformáciu jeho inštitucionálnej štruktúry, v jeho obsahovom zameraní, ako aj v spôsobe utvárania jeho pravidiel
- Namiesto utvárania pravidiel v unipolárnom systéme, keď ich „zhora“ dominujúci globálny aktér určoval a vnucoval ostatným štátom, v multipolárnom systéme sa pravidlá spoluutvárajú „zdola“ za aktívnej participácie štátov
- Prechod k multipolárnemu systému globálneho vládnutia prináša kvalitatívne zmeny podmienok a pravidiel v kontraste s diskriminačnými pravidlami MMF a SB
- Názornými príkladmi sú BRICS a Ázijská banka pre rozvoj infraštruktúry (AIIB)

BRICS – formovanie nového ekonomického poriadku v globálnom vládnutí

- Formálne, rozptýlené zoskupenie alebo začiatok kvalitatívnej zmeny
- 2001 Jim O´Neill Goldman Sachs; ironicky 2014 – Nová banka – konkurencia SB, MMF
- Nová rozvojová banka a rezervný fond – kritická reakcia na SB a MMF a oslabenie vplyvu dolára a hegemonie USA a pôsobenia Fedu
- Vstupný kapitál 50 mld. USD sa postupne zvýši na 100 mld. a v rámci banky aj 100 mld. rezervný fond, rovnaký podiel hlasov a rotujúca funkcia prezidenta – teda opak diskriminačného MMF a SB
- Nenahradí SB a regionálne rozvojové banky (SB 232 mld. zákl. kapitál)
- Je to však nový ozdravný trend inštitucionálnych zmien v globálnom vládnutí a nastoľovaní nových prístupov ku globálnym civilizačným problémom – nová globálna mena, chudoba, ekológia, ale aj reakcia na súčasnú stratégiu USA

Ázijská banka pre rozvoj infraštruktúry (AIIB)

- Čína – kľúčový iniciátor, organizátor a kapitálový účastník
- AIIB
 - nástroj dlhodobej globálnej stratégie
 - reakcia na 2 negatívne reakcie MMF – odmietnutie zvýšenia rozhodovacích právomocí – zamietnutie nevýrazných zmien v prospech Číny v kongrese USA
- Zakladajúci členovia dostanú príležitosť definovať základné pravidlá činnosti AIIB. Neskorší už nie je
- Pravidlá AIIB – presvedčivé spochybnenie diskriminačných pravidiel MMF – Čína len 3,81, menej ako V. Británia, Francúzsko, Nemecko, Japonsko, pričom USA 16,75 (85 % treba pri hlasovaní)
- Obrovský potenciál – 2010 – 2020 – osem biliónov dolárov
- Lukratívne investičné príležitosti – prelomili bariéry transatlantickej solidarity – prihlášky – Londýn, Nemecko, Francúzsko, Taliansko, z V4 len Poľsko

Postavenie štátu v integračnom zjednocovaní Európy v podmienkach unipolárneho systému globálneho vládnutia

- Hlbší pohľad do histórie EÚ a zákulisia jej vzniku a formovania po 2. sv. vojne odкрýva viaceré nové pohľady, spochybňujúce oficiálne proklamovaný základný zmysel integračného zjednocovania Európy
- Mimoriadne zaujímavý príspevok – kniha G. Wisnewskeho Kdo tahá za nitky moci s podtitulom Bilderberg – spiknutie špiček ekonomiky, politiky a médií (2015)
- Obohacuje skúmanie obsahu a foriem globálneho vládnutia o nové aspekty a vhodne doplňuje závery Morrisa, Rothkopfa, Varoufakisa
- Na základe rozsiahleho výskumu odhaľuje okolnosti vzniku tajupnej konferencie Bilderberg, jej charakter ako aktéra globálneho vládnutia, jeho strategické zámery a spôsoby ich realizácie

Ideová a realizačná stránka fungovania Bilderbergu

- Každoročné rokovania – „brainstormingová myšlienková dielňa v oblasti geostratégie, ekonomiky a vojenstva – ovplyvňovanie verejnej mienky
- Medzikonferenčné obdobia predstavujú implementačnú, realizačnú fázu záverov konferencie
- Z hľadiska našej témy je zásadná otázka, ako Bilderberg – globálny aktér chápe postavenie štátu a integrácie
- Východisková idea, či sú národy vôbec schopný v národných štátoch mierovo spolunažívať – racionálna ušľachtilá myšlienka spojenia do väčšieho celku – úplne iný význam v Bilderbergu
- Čím je nejaký celok väčší, o to viac ľudí a zdrojov môže nejaký diktátor ovládať jedným škrtom pera a spôsobiť viac škôd
- Integračné pospájanie štátov – ako celok ľahšie ovládateľný objekt – nástroj globálneho vládnutia – úplne iný historický kontext genézy EÚ

Chronológia vplyvu Bilderbergu na integračné spájanie štátov Európy

- 1946 – European League for Economic Cooperation – J. H. Ratering
- 1948 – Americký výbor pro sjednocenou Evropu (ACUE) – Rockefellerova nadácia – J. H. Ratering
- 1948 – European Conference on Federation – 800 účastníkov, 18 premiérov, 28 ministrov zahraničných vecí
- 9. 5. 1950 – Schumanov plán o spolupráci nemeckých a francúzskych firiem
- 1950 – memorandum Európskeho hnutia s inštrukciami k založeniu Európskeho parlamentu, sponzorom bol ACUE – Rockefellerova nadácia
- 1951 – vznik Európskeho spoločenstva uhlia a ocele
- 1954 – prvá konferencia Bilderbergu
- 1957 – podpis Rímskych zmlúv
- 1957 – podpis zmlúv o EHS a Euratome
- 1958 – Schuman – prvý prezident Európskeho parlamentu

EÚ – suverénny aktér alebo objekt globálneho vládnutia

- Historické pozadie reálnych podmienok, príčin a aktérov integračného zjednocovania Európy – odhalilo úzku súčinnosť Bilderbergu a USA
- Môžeme EÚ v tomto kontexte chápať ako rovnocenného suverénneho aktéra globálneho vládnutia USA
- V unipolárnom systéme dominantný aktér USA – pôsobil na vývoj EÚ tak, aby nemohla byť reálnym súperom, ale len objektom, resp. nástrojom upevňovania moci a vplyvu dominantného aktéra
- Prechod k multipolárnemu systému sa tento prístup ešte výraznejšie prejavil – EÚ ako nástroj proti oslabovaniu pozícií bývalého dominantného hráča, pomocou metód čoraz zjavnejšie poškodzujúcich záujmy členských štátov EÚ a EMU – hoci dopady sú v jednotlivých štátoch vecne i časovo značne rozdielne

Dve úrovne nesvojprávnosti EÚ a ich konkrétne prejavy

- Integračné zjednocovanie sledovalo odstraňovanie suverenity a svojprávnosti štátov EÚ
- Integrovaný celok sa stal ľahšie ovládateľný a nesvojprávny objekt v rukách USA, kde od začiatku, a dnes celkom zjavne, nešlo a nejde o reálne národnoštátnym záujmom zodpovedajúce integračné spájanie štátov
- Existuje dostatok priamych i nepriamych argumentov dokumentujúcich konkrétne prejavy vo všetkých relevantných oblastiach vývoja EÚ nielen z histórie, ale smerom k súčasnosti ešte zjavnejšie a škodlivejšie
- Čoraz zjavnejšie absentujúca legitimita centralizácie rozhodovania, spôsob vzniku EMU, priebeh globálnej krízy, šírenie demokracie a hodnôt Západu (Irak, Líbya, Sýria atď.), gescia MMF v riešení dlhovej krízy (tzv. trio), pripravované riešenie krízy eurozóny smerujúce k jej rozpadu, zlyhanie bankovej únie (bojkot Nemecka)

Potreba redefinície postavenia a funkcií štátu v súradniciach multipolárnej formy globálneho vládnutia

- Na globálnej úrovni sa stretávajú viacerí silní globálni aktéri, s rôznymi záujmami, prioritami a stratégiami ich presadzovania
- V interakcii sa vzájomne konfrontujú, konkurujú si zjavne i skryte proti sebe bojujú a vytvárajú tak širokú varietu možných konkrétnych smerovaní vývoja
- Utvára sa kvalitatívne nový adaptačný priestor pre presadzovanie národnoštátnych záujmov aj ostatných štátov, príležitosť ich participácie na formovaní nových inštitucionálnych štruktúr a pravidiel ich fungovania
- Potreba reálnej identifikácie strategických národno-štátnych záujmov a spôsobov ich realizácie
- Reálne využitie týchto možností – adekvátne redefinícia a reálna adaptácia funkcií štátu, nemôže to byť jednoduchý návrat k predglobalizačným, ani len čiastkovým vylepšením existujúcich, ale kvalitatívne nový konceptuálny prístup, najprv však k závažným problémom postavenia a funkcií štátu v zoskupení EU

Zmysluplná redefinícia postavenia a funkcií štátu – kvalitatívne nový konceptuálny prístup

- Vhodné východisko prekonávania dvojúrovňového obmedzenia suverenity štátu a svojprávnosti – Rodrikovo riešenie Paradoxu globalizácie princípy prekonania fundamentálnej politickej trilemy
- Trhy a vlády (štát) chápať ako dve stránky mince, kombinované v zmysle národnoštátnej diverzity
- Efektívnosť a legitimizácia globalizácie a integrácie riešiť posilňovaním, nie okypťovaním demokratických procedúr v rámci štátov
- K prosperite nie je len „jedna cesta“, jadro inštitucionálnej štruktúry budovať na národnej úrovni, vyhovujúce ich konkrétnym podmienkam
- Štáty majú právo podporovať vlastné sociálne usporiadanie, regulácie a inštitúcie, medzinárodné dohody majú posilňovať domácu integritu demokracie
- Účelom medzinárodného usporiadania – budovanie pravidiel fungovania a manažovania prepojenia (interface) medzi národnými inštitúciami
- Štáty nemôžu mať právo vnucovať svoje inštitúcie iným, ochranu vlastných hodnôt a regulácie ostro odlišovať od ich vnucovania iným
- Namiesto okypťovania a deštrukcie suverenity štátov v unipolárnom systéme účelové a funkčné zdieľanie suverenity vo vzájomne výhodnej súčinnosti štátov, utváranie pravidiel integrácie „zdola“

Nová etapa priemyselnej revolúcie – katalyzátor redefinície funkcií štátu

- Rekapitulácia priemyselných revolúcií pre pochopenie prevratnosti 4. – vplyv na ekonomiku a sociálnu sféru
- Parný stroj a elektrifikácia, PS z poľnohospodárstva do priemyslu
- Zavedenie pásovej výroby – PP (Ford)
- 2. polovica 20. storočia – tvrdá automatizácia a robotizácia
- Globalizácia IT, bezbariérový globálny priestor – outsourcing, offshoring; globálna DP – hlboká špecializácia, synergia parciálnych KV
- Bezprecedentná zmena technologického spôsobu výroby, výmeny, spotreby na základe digitalizácie – 4. priemyselná revolúcia
- BIG DATA – donedávna nepredstaviteľne veľké súbory dát a schopnosť ich zachytávania, spracovania a spravovania v rozumnom čase
- Rýchlosť prenosu, najmodernejšie prenosové siete 100 gigabitov/sek, no už vo výskume rekord 1 terabit/sek (1 000 Gb)
- Umelá inteligencia – preberanie rozhodovacích činností

4. priemyselná revolúcia – otvorený systém nových technológií

- Industry 4.0 – východiskový koncept (Nemecko, ročne 40 mld. €)
globalizácia – dezindustrializácia – relokalizácia (deglobalizácia) k digitálnej, lokálne-regionálnej, autonómne svojprávnej ekonomike, 3D tlačiareň
- Podstata relokácie – self service – outsourcing k zákazníkovi (samoobsluha) lokálne a individualizovane; dezintermediácia – odstraňovanie medzičlánkov, priamy kontakt a komunikácia poskytovateľ užívateľ; masívna kustomizácia – personalizácia výrobok, služba „na mieru“
- Premena globálnej DP na nehmotnú DP – namiesto globálneho prevážania vecí pohyb digitálnych informácií (programy, recepty) pre lokálnu tvorbu a využitie miestnych zdrojov, 3D tlačiareň
- Rapídny nárast PP o 33 – 50 %, efektívnosti – minimalizácia dopravných, logistických a transakčných nákladov

Vstup digitálnych technológií do výroby – inteligentný podnik

- Koncept sa vyvíja v závislosti od vývoja technológií, dnešný pohľad
- Stroje, roboty i výrobky získavajú inteligenciu a prepájajú sa cez internet vecí; IT a tisíce senzorov vytvoria akýsi nervový systém
- Umelá inteligencia preberie mnoho riadiacich a rozhodovacích činností
- Budúce výrobné systémy – nové vlastnosti – samoorganizácia, rekonfigurácia, samooptimalizácia, samoreplikovateľnosť, schopnosť učiť sa zo svojej minulej prevádzky a autonómnosť rozhodovania
- Nahradenie úspor z veľkovýroby sérií rovnakých výrobkov pestrým sortimentom – automatizácia nielen samotných výrobných operácií, ale aj proces ich obmieňania – teda prestavenia linky na iný výrobok
- Priemyselný internet vecí – väzby medzi strojmi, produktmi a okolitým prostredím – od rozhodnutia zákazníka, cez objednávku, cez výrobo-dodávateľský reťazec až po doručenie
- Začína sa automatizovať aj vývoj, automatizácia zmeny, totálna automatizácia

Prevratné sociálno-ekonomické dôsledky a súvislosti 4. priemyselnej revolúcie

- Inteligentné výrobné systémy ohrozujú minimálne 1/3 pracovných miest, do 10 rokov by mala zaniknúť až 1/2 vykonávaných činností, počas 2 dekád inteligentné stroje a roboty nahradia v USA 47 % pracovných miest
- V blízkej budúcnosti je ohrozených 140 mil. pozícií vysokokvalifikovaných ľudí (manažérov, právnikov, konštruktérov, novinárov)
- Závratný nárast PP a tvorby bohatstva, ešte neznamená prospech pre všetkých
- Extrémna koncentrácia bohatstva a ekonomického prebytku, kritická polarizácia príjmov a majetku tak limituje dopyt a spotrebu, že kapitalizmus už naráža na svoje systémové hranice
- Dozrela doba pre iné usporiadanie spoločnosti, zmena paradigmy rozdeľovacích a prerozdeľovacích procesov – nepodmienená základná mzda

Nové nároky na redefiníciu funkcií štátu v prechode k 4. priemyselnej revolúcii

- Výnimočnosť súčasného technologického rozvoja spočíva vo všadeprítomnej prepojenosti, keď vplyvom digitalizácie sú „hmotné atómy starého sveta nahrádzané digitálnymi bitmi“ (Davos)
- Prechod k novej priemyselnej revolúcii naliehavo nastoľuje náročné požiadavky na adaptáciu funkcií štátu v prepojenosti technologickej a sociálno-ekonomickej stránky
- Kontinuálne rozpracúvať stratégiu K, identifikáciu určujúcich trendov technologickej revolúcie a z nich vyplývajúce požiadavky a dôsledky a na ich zvládnutie koncentrovať rozvíjanie a nasadenie potenciálu štátu
- Prioritne rozvíjať a zdrojmi zabezpečovať dynamický adaptívny systém vzdelávania
- Vytvárať podmienky vrátane znásobenia zdrojov pre sústredenie vedy a výskumu na smerovanie technologických zmien a prevratov, ich možné prínosy a ohrozenia
- Strategicky koordinovať súčinnosť štátu, vedy, výskumu, vzdelávania a podnikateľov, umožňujúcu synergiu pri tvorbe, šírení a efektívnom uplatňovaní inovácií

Nové nároky na redefiníciu funkcií štátu v prechode k 4. priemyselnej revolúcii (pokračovanie)

- Prechod k 4. priemyselnej revolúcii nastoľuje mimoriadne náročné (možno ešte náročnejšie) problémy a výzvy pre funkcie štátu pri riešení systémovo transformačných zmien v sociálno-ekonomickej oblasti
- Prerušiť trend extrémnej príjmovej a majetkovej polarizácie, ktorá sa stala neudržateľnou nielen eticky, ale aj pre fungovanie ekonomiky
- Potreba zásadného prekalibrovania rozdeľovacích a prerozdeľovacích procesov – nepodmienená základná mzda, progresívne zdanenie atď.
- Identifikovať komplex reálnych súvislostí nezamestnanosti, zmien v štruktúre zamestnanosti a zmysluplného využívania voľného času
- Hľadanie možnosti a vytváranie podmienok pre rozvíjanie špecifických, diferencovaných, spoločensky žiaducich voľnočasových aktivít, zodpovedajúcich reálnej vzdelanostnej, sociálnej a záujmovej štruktúre obyvateľstva

Koncept celistvosti vymedzovania a plnenia funkcií štátu v podmienkach národnoštátnej diverzity

- Funkcie štátu ako dynamický systém, jednotlivé funkcie vo vzájomných súvislostiach, funkčne komplementárne pri presadzovaní národnoštátnych záujmov
- Vyjavovanie národnoštátnych záujmov – deliberatívne utvorená demokratická vôľa občanov, nie prieskumy, ale vygenerovanie na základe transparentného, argumentmi podloženého verejného diskurzu
- Stredná trieda – kľúčové postavenie – dostatok materiálnej samostatnosti a dostatočne vzdelaná – porozumenie vysoko komplexným verejným diskusiám
- Dobre fungujúci sociálny štát, progresívne prerozdeľovanie a účinná daňová politika, k tomu je potrebná spolupráca, súčinnosť a koordinácia suverénnych štátov vytvárajúcich „zdola“ pravidlá fungovania globálnej ekonomiky a spoločnosti

Namiesto záveru

„Práca je základným rozmerom existencie človeka na Zemi“.

Ján Pavol II

„Práca dáva našim životom zmysel a prináša stabilitu spoločnosti“.

J. M. Keynes

„Práca chráni človeka pred tromi zlami: nudou, nerest'ou a chudobou“.

F. M. Voltaire

R. F. Kenedy výstižne vyjadril ducha doby, keď povedal „hrubý národný produkt nezahrňuje krásu našich básní, ani našej verejnej diskusie ... Stručne povedané, meria všetko okrem toho, za čo stojí žiť“.

Ďakujem za pozornosť